

Pärast selle lavastusprotsessi läbitegemist, olles tundnud lava võlu, teadsin, et tahan saada väga heaks tantsijaks. Sellest peale algas teadlik töö iseendaga. Kõik oleneb inimese mõtlemisest – kuidas sa mõtled, mida sa tahad ja mis suunas soovid oma elus edasi minna, ning kui oled endale selle selgeks teinud, tuleb selle nimel järjepidevalt tööd teha.

Viktor Päri oli olnud Baškiiria ja Taškendi ooperi- ja balletiteatri ning ka Moskva Stanislavski ja Nemirovitš-Dantsenko muusikateatri tantsija ja Ufa ooperi- ja balletiteatri ballettmeister. Ta usaldas sind tantsima peaosi klassikalise balleti kullafondi kuuluvates balletides – Raimonda Glazunovi „Raimondas“, Quiteria Minkuse „Don Quijotes“, Aurora Tšaikovski „Uinuvus kaunitaris“ ja Giselle Adami „Giselle’is“. Sealhulgas valis lavastaja suurepärased meesosatäitjad ja sul vedas ka partneritega. Palun räägi lühidalt Päri tööst nendes lavastustes ja oma lavapartneritest?

Viktor Päri tuli Estoniasse peaballettmeistriks 1956. aastal. See oli suur vedamine, sest ta tõi Estonia lavale kogu vene klassikalise balleti kullafondi, mis arendas välja meie väga tugeva tantsutehnilise baasi. Minule oli see erakordselt suuri väljakutseid esitav aeg, sest Helmi Puur oli jäänud haigeiks ja Tiiu Randviir läks Moskvasse end täiendama. Sellega langes kogu balleti repertuaari raskuspunkt minu õlgadele. See oli mulle väga raske aasta, sest pidin üksinda tantsima peaosi. Ma olin sel ajal supervormis ja ma ei mäleta, et ükski etendus oleks ära jäänud. Eriti raske oli väga paljude variatsioonide, *pas de deux* de ja *coda* dega „Raimonda“. Partneritega on mul alati vedanud. Nii Uno Puusaag kui ka Verner Loo olid head tantsijad ning sama noored ja innustunud kui mina. Tegime ka meeletult tööd, veetsime pikki tunde proovisaalis, et ikka paremini ja täiuslikumalt oma osi lihvida. See oli mingi eriline fanatism. Päri suhtus minusse väga hästi ning aitas mind palju – meil ei olnud mingeid probleeme. Ta oli suurte kogemustega ja osav suunaja, kuid suurtes rühmaproovides läks ta millegipärast närvi ja seal tekkisid kergesti arusaamatused.

Minu loomingu aastatele teatris andis kindlasti uue hingamise Tiit Härmi tulek Estoniasse, kes oli just lõpetanud Leningradi koreograafiakooli. Mina hakkasin temaga koos tantsima „Giselle’is“, see oligi tema esimene etendus. Pärast seda tantsisime Enn Suve lavastatud „Don Quijotes“, „Uinuva kaunitari“ *pas de deux* d ja pidime hakkama ette valmistama „Tuhkatriinut“, kuid Härmile tuli kutse Moskva „Noorballetist“¹ ja ta läks sinna tööle. Mina sain endale uue printsi.

Estoniasse tuli Riia ooperi- ja balletiteatri solist Jānis Garancis, üks olulisemaid printse sinu elus, töötasite koos paljudes balletides ning see viis teid ajapikku kokku ka kogu eluks. Kuidas meenutad neid ilusaid aegu?

Jah... 1967. aastal tuli Riist meile tööle Jānis Garancis. Estoniasse tuli ta sellepärast, et Riia puhas klassikaline repertuaar teda enam väga ei innustanud. Jānis oli kuulnud, et Mai Murdmaal olid Estonias väga huvitavad lavastused, ning ta tahtis ennast siin proovile panna. Mai võttis ta kiiresti omaks ja Jānis hakkas kuuluma tantsijate hulka, kellega tal meeldis koos töötada ja keda ta oma balletides põhiliselt kasutas. Mina olin varem tantsinud Jūri Lassiga Delibes'i „Coppelias“,

Aime Leis (Pariisitar) ja Jānis Garancis (Ameeriklane) George Gershwini balletis „Ameeriklane Pariisis“. Estonia, 1968.
Fotod Aime Leisi erakogust

kuid Mai arvas, et peaksin ka Jānisega selle osa ära õppima. Nii meie koostöö algaski. Pärast „Coppeliat“ tantsisime Enn Suve lavastatud Tšaikovski „Pähklipurejas“ (Jānis tantsis prints Martsipani osa), Haydni „Barokkvariatsioonides“ ja soolopaarina Minkuse „Paquitas“. Gershwini „Ameeriklane Pariisis“ viis meid aga juba eluks ajaks kokku. See lavastus oli oma aja kohta uus sõna, laval kõlas Gershwini muusika, Mai isikupärane tantsustiil jälgis revüülikke meeleolusid, mis tegid sellest väga omalaadse etenduse ja see läks väga menukalt. Jānis jäigi Eestisse. Talle sobis meie repertuaar ning tööd oli tal väga palju. Estonia oli üldse sel ajal Nõukogude Liidus kõige huvitavama repertuaariga teater.

Pärast tütar Kristiina sündi ajasin ma end uuesti vormi ja poole aasta pärast tantsisin Jānisega Helsingis külalisetendustel Liblikat Tambergi balletis „Poiss ja liblikas“. Kolm aastat pärast poeg Kristiani sündi täitus mul tantsijana laval kakskümmend aastat. Kahe lapse kõrvalt end veel vormi ajada ja tipus püsida tundus mulle võimatu. Lastest oli saanud minu elu suur armastus ja ma pühendasin end neile. Seljataha oli jäänud üheksateist väga viljakat ja saavutusterohket aastat. Minu teatriaastad olid mulle andnud kõik, mida ma oma unistustes olin soovinud, ja mul ei olnud kahju lavalt lahkuda. Mul olid elus uued sihid. Teatris tehti mulle ettepanek jääda edasi tööle repetiitorina. Võtsin selle ettepaneku vastu ja jäin teatrisse noortele tantsijatele oma kogemusi jagama veel kahekümne kaheksaks aastaks.